Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 6. oktobra 2015*

„Predhodno odločanje — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Člena 39 in 49 — Evropski parlament — Volitve — Volilna pravica — Državljanstvo Evropske unije — Retroaktivna uporaba milejšega kazenskega zakona — Nacionalna zakonodaja, s katero je v primeru kazenske obsodbe, izrečene na zadnji stopnji pred 1. marcem 1994, določen odvzem volilne pravice“

V zadevi C-650/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo tribunal d’instance de Bordeaux (Francija) z odločbo z dne 7. novembra 2013, ki je prispela na Sodišče 9. decembra 2013, v postopku

Thierry Delvigne

proti

Commune de Lesparre-Médoc,

Préfet de la Gironde,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, K. Lenaerts, podpredsednik, A. Tizzano, predsednik senata, R. Silva de Lapuerta, predsednica senata, M. Ilešič, C. Vajda, S. Rodin, predsedniki senatov, in K. Jürimäe (poročevalka), predsednica senata, A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský in F. Biltgen, sodniki,

generalni pravobranilec: P. Cruz Villalón,

sodna tajnica: L. Carrasco Marco, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 20. januarja 2015,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za T. Delvignea J. Fouchet, odvetnik,

— za Commune de Lesparre-Médoc M.-C. Baltazar in A. Pagnoux, odvetnika,

— za francosko vlado G. de Bergues, D. Colas in F.- X. Bréchot, agenti,

— za nemško vlado T. Henze in J. Kemper, agenta,

* Jezik postopka: francoščina.

— za špansko vlado L. Banciella Rodríguez-Miñón, agent,

— za vlado Združenega kraljestva M. Holt, agent, skupaj z J. Coppelom, QC,

— za Evropski parlament D. Moore in P. Schonard, agenta,

— za Evropsko komisijo P. Van Nuffel in H. Krämer, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 4. junija 2015,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 39 in 49 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med T. Delvigneom ter commune de Lesparre-Médoc (občina Lesparre-Médoc) (Francija) in préfet de la Gironde (prefekt departmaja Gironde) zaradi izbrisa T. Delvignea iz volilnega imenika te občine.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člen 1 Akta o volitvah predstavnikov Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami, priloženega Sklepu Sveta 76/787/ESPJ, EGS, Euratom z dne 20. septembra 1976 (UL L 278, str. 1), kakor je bil spremenjen s Sklepom Sveta 2002/772/ES, Euratom z dne 25. junija 2002 in 23. septembra 2002 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 1, zvezek 4, str. 137, v nadaljevanju: Akt iz leta 1976), določa:

„1. V vsaki državi članici so člani Evropskega parlamenta izvoljeni na podlagi proporcionalne zastopanosti, pri čemer se uporabi sistem list ali en prenosljivi glas.

[…]

3. Voli se na splošnih neposrednih volitvah, ki so svobodne in tajne.“

4 Člen 8 Akta iz leta 1976 določa:

„Ob upoštevanju določb tega akta urejajo volilni postopek v vsaki državi članici nacionalni predpisi.

Ti nacionalni predpisi, v katerih se po potrebi lahko upoštevajo posebne razmere v državah članicah, ne vplivajo na proporcionalno naravo volilnega sistema.“

Francosko pravo

5 Člen 28 kazenskega zakonika, sprejetega z zakonom z dne 12. februarja 1810, v različici, ki se uporabi za dejansko stanje iz zadeve v glavni stvari (v nadaljevanju: stari kazenski zakonik), je v prvem odstavku določal:

„Posledica kazenske obsodbe je okrnitev državljanskega statusa.“

6 Člen 34 starega kazenskega zakonika je določal:

„Okrnitev državljanskega statusa pomeni:

[…]

2. odvzem glasovalne pravice, volilne pravice, pravice biti voljen in na sploh vseh državljanskih in političnih pravic […]

[…]“

7 Stari kazenski zakonik je bil razveljavljen z učinkom od 1. marca 1994 z zakonom št. 92-1336 z dne 16. decembra 1992 o uveljavitvi novega kazenskega zakonika in spremembi nekaterih določb kazenskega prava in kazenskega postopka, ki je potrebna za to uveljavitev (JORF z dne 23. decembra 1992, str. 17568). Člen 131-26 novega kazenskega zakonika določa, da sodišče lahko odvzame možnost izvrševanja vseh ali dela državljanskih pravic za obdobje do deset let v primeru obsodbe za hudo kaznivo dejanje in za obdobje do pet let v primeru obsodbe za navadno kaznivo dejanje.

8 Člen 370 zakona št. 92-1336 z dne 16. decembra 1992, kakor je bil spremenjen z zakonom št. 94-89 z dne 1. februarja 1994 o uvedbi obvezne kazni ter o novemu kazenskemu zakoniku in nekaterih določbah kazenskega postopka (JORF z dne 2. februarja 1994, str. 1803) določa:

„Brez poseganja v določbe člena 702-1 zakonika o kazenskem postopku se ohranijo kazni odvzema državljanskih, civilnih in družinskih pravic ter prepoved opravljanja funkcije porotnika, ki nastopijo po samem zakonu kot posledica pravnomočne kazenske obsodbe, izrečene pred uveljavitvijo tega zakona.“

9 Člen 702-1 zakonika o kazenskem postopku, kakor je bil spremenjen z zakonom št. 2009-1436 z dne 24. novembra 2009 o izvrševanju zaporne kazni (JORF z dne 25. novembra 2000, str. 20192), v prvem odstavku določa:

„Vsak, ki je bil kazensko obsojen, pri čemer so bodisi po samem zakonu nastopili bodisi so bili v obsodilni sodbi izrečeni kot stranska kazen odvzem, prepoved ali nesposobnost ali neka objava, lahko pri sodišču, ki je izreklo obsodbo, ali v primeru več obsodb pri sodišču, ki je zadnje odločalo, zahteva delen ali popoln preklic tega odvzema, prepovedi ali nesposobnosti, tudi glede trajanja. Če je obsodbo izreklo porotno sodišče, je za odločanje o zahtevi pristojen preiskovalni senat, na območju katerega ima sedež porotno sodišče.“

10 Zakon št. 77-729 z dne 7. julija 1977 o volitvah predstavnikov v Evropski parlament (JORF z dne 8. julija 1977, str. 3579), kakor je bil spremenjen, ureja volilni postopek, ki se uporablja za volitve v Evropski parlament. Člen 2 tega zakona v prvem odstavku določa:

„Volitve predstavnikov v Evropski parlament, kot so določene v aktu, priloženem k sklepu Sveta Evropskih skupnosti z dne 20. septembra 1976, ki se uporablja na podlagi zakona št. 77-680 z dne 30. junija 1977, so urejene v naslovu I knjige I volilnega zakonika in v določbah naslednjih poglavij. […]“

11 V poglavju 1 naslova I iz knjige I volilnega zakonika so zbrane določbe, s katerimi so določeni pogoji za to, da se oseba lahko šteje za volivca. V tem poglavju je vsebovan člen L 2, ki določa, da „so volivci Francozi, ki dopolnijo 18 let, ki lahko izvršujejo svoje državljanske in politične pravice ter v zvezi s katerimi ni podan razlog za kakršno koli nesposobnost, določen z zakonom“.

12 Člen L 5 volilnega zakonika v prvotni različici je določal:

„V volilni imenik se ne vpišejo:

1. osebe, ki so bile obsojene za hudo kaznivo dejanje;

[…]“

13 Člen L 6 tega zakonika v različici, ki se uporabi v zadevi v glavni stvari, določa:

„Osebe, ki jim je sodišče v skladu z zakonom prepovedalo izvrševanje volilne pravice, v obdobju, določenem v sodbi, niso vpisane v volilni imenik.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

14 T. Delvigne je bil 30. marca 1988 pravnomočno obsojen na dvanajstletno zaporno kazen zaradi storitve hudega kaznivega dejanja.

15 Iz stališč, ki so bila predložena Sodišču, izhaja, da je na podlagi določb členov 28 in 34 starega kazenskega zakonika ta obsodba po samem zakonu povzročila okrnitev državljanskega statusa T. Delvignea, med drugim odvzem njegove glasovalne pravice, volilne pravice in pravice biti voljen.

16 Z zakonom z dne 16. decembra 1992 je bila v novem kazenskem zakoniku, ki je začel veljati 1. marca 1994, ukinjena akcesorna kazen okrnitve državljanskega statusa, naložena po samem zakonu zaradi kazenske obsodbe. Odslej novi kazenski zakonik določa, da mora prepoved izvrševanja vseh ali dela državljanskih pravic izreči sodišče, in sicer v primeru obsodbe za hudo kaznivo dejanje za največ deset let.

17 Vendar se je v skladu s členom 370 zakona z dne 16. decembra 1992, kakor je bil spremenjen, odvzem državljanskih pravic T. Delvigneu ohranil po 1. marcu 1994, ker je bil posledica kazenske obsodbe, ki je postala pravnomočna pred začetkom veljavnosti novega kazenskega zakonika.

18 V letu 2012 je pristojna upravna komisija glede T. Delvignea izdala odločbo na podlagi člena L 6 volilnega zakonika, s katero je bil odrejen njegov izbris iz volilnega imenika občine Lesparre-Médoc, v kateri prebiva. Pri predložitvenem sodišču je vložil tožbo, s katero ta izbris izpodbija.

19 T. Delvigne je predložitvenemu sodišču predlagal, naj Sodišču predloži vprašanja za predhodno odločanje v zvezi z razlago prava Unije, pri čemer se je skliceval na neenako obravnavanje kot posledico uporabe zakona z dne 16. decembra 1992, kakor je bil spremenjen. Trdi zlasti, da člen 370 tega zakona ustvarja „problem skladnosti z mednarodnimi konvencijami“, ker med drugim pomeni kršitev več določb Listine.

20 Tribunal d'instance de Bordeaux je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je člen 49 Listine […] treba razlagati tako, da preprečuje, da bi se z določbo nacionalnega zakona ohranila prepoved – ki je poleg vsega nedoločna in nesorazmerna – da so osebe, obsojene pred začetkom veljavnosti milejšega kazenskega zakona, in sicer zakona št. 94-89 z dne 1. februarja 1994, deležne milejše kazni?

2. Ali je člen 39 Listine […], ki velja za volitve v Evropski parlament, treba razlagati tako, da državam članicam Evropske unije nalaga, naj ne določijo splošnih, nedoločnih in avtomatskih prepovedi izvrševanja državljanskih in političnih pravic, zato da se prepreči neenako obravnavanje med državljani držav članic?“

Vprašanji za predhodno odločanje

Uvodne ugotovitve

21 Spor o glavni stvari se nanaša na pravilnost izbrisa T. Delvignea iz volilnega imenika, odrejenega na podlagi člena L 6 volilnega zakonika zaradi odvzema volilne pravice, ki je bil po samem zakonu dodan kazni, na katero je bil obsojen leta 1988.

22 Glede tega je treba navesti, da kot je pojasnila francoska vlada v pisnih stališčih in navedbah pred Sodiščem, je bila kazenska ureditev akcesorne kazni ukinjena ob reformi kazenskega zakonika leta 1994. Ta sprememba kazenske zakonodaje pa ni vplivala na položaj T. Delvignea z vidika njegove volilne pravice, ker mu je še naprej prepovedano voliti na podlagi določb členov L 2 in L 6 volilnega zakonika v povezavi s členom 370 zakona z dne 16. decembra 1992, kakor je bil spremenjen.

23 V tem okviru predložitveno sodišče z vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, prosi za razlago členov 39 in 49(1), zadnji stavek, Listine, da bo lahko ugotovilo, ali je odvzem volilne pravice T. Delvigneu na podlagi določb členov L 2 in L 6 volilnega zakonika v povezavi s členom 370 zakona z dne 16. decembra 1992, kakor je bil spremenjen, zaradi katerega je bil izbrisan iz volilnega imenika, v skladu z navedenima določbama Listine.

Pristojnost Sodišča

24 Francoska in španska vlada ter vlada Združenega kraljestva trdijo, da Sodišče ni pristojno za obravnavo predloga za sprejetje predhodne odločbe, ker po njihovem mnenju nacionalna zakonodaja iz zadeve v glavni stvari ne spada na področje uporabe prava Unije. Trdijo zlasti, da predložitveno sodišče ne navaja nobene določbe prava Unije, na podlagi katere bi bilo mogoče ugotoviti povezavo med to zakonodajo in pravom Unije, ter da se zato z navedeno zakonodajo ne izvaja pravo Unije v smislu člena 51(1) Listine.

25 Opozoriti je treba, da je področje uporabe Listine, kar zadeva ravnanje držav članic, opredeljeno v njenem členu 51(1), v skladu s katerim se določbe Listine uporabljajo za države članice samo, kadar izvajajo pravo Unije (sodba Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, točka 17).

26 Člen 51(1) Listine potrjuje ustaljeno sodno prakso Sodišča, da se temeljne pravice, ki jih zagotavlja pravni red Unije, uporabljajo v vseh položajih, ki jih ureja pravo Unije, ne pa v drugih položajih (glej sodbi Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, točka 19, in Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, točka 29).

27 Če torej pravni položaj ne spada na področje uporabe prava Unije, Sodišče ni pristojno za odločanje o njem, morebiti navajane določbe Listine pa same ne morejo biti podlaga za tako pristojnost (glej sodbi Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, točka 22, in Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, točka 30 in navedena sodna praksa).

28 Zato je treba ugotoviti, ali položaj državljana Unije, zoper katerega so, tako kot v primeru T. Delvignea, organi države članice sprejeli odločbo o izbrisu iz volilnega imenika, zaradi česar je izgubil pravico voliti na volitvah v Evropski parlament, spada na področje uporabe prava Unije.

29 Glede tega člen 8 Akta iz leta 1976 določa, da ob upoštevanju določb tega akta urejajo volilni postopek v vsaki državi članici nacionalni predpisi.

30 V obravnavani zadevi je bil T. Delvigne izbrisan iz volilnega imenika, ker zaradi obsodbe za storitev hudega kaznivega dejanja, izrečene leta 1988, spada med osebe, ki na podlagi določb volilnega zakonika v povezavi s členom 370 zakona z dne 16. decembra 1992, kakor je bil spremenjen, ne izpolnjujejo pogojev za to, da se lahko štejejo za volivce na nacionalni ravni. Kot pa je poudaril Parlament v svojih stališčih, člen 2 zakona z dne 7. julija 1977 o volitvah predstavnikov v Evropski parlament, predvidenih z Aktom iz leta 1976, v zvezi s pravico voliti na zadnjenavedenih volitvah izrecno napotuje prav na te pogoje.

31 V zvezi z volilnimi upravičenci na volitvah v Evropski parlament je Sodišče v sodbah Španija/Združeno kraljestvo (C-145/04, EU:C:2006:543, točki 70 in 78) ter Eman in Sevinger (C-300/04, EU:C:2006:545, točki 43 in 45) res razsodilo, da člena 1(3) in 8 Akta iz leta 1976 ne določata izrecno in natančno, kdo so volilni upravičenci, in da zato v sedanjem stanju prava Unije določitev oseb, ki imajo to pravico, spada v pristojnost vsake države članice ob spoštovanju prava Unije.

32 Vseeno pa morajo države članice, kot so v stališčih trdili nemška vlada, Parlament in Evropska komisija, pri izvrševanju te pristojnosti spoštovati obveznost iz člena 1(3) Akta iz leta 1976 v povezavi s členom 14(3) PEU, in sicer da zagotovijo, da se člani Evropskega parlamenta volijo s splošnim, neposrednim, svobodnim in tajnim glasovanjem.

33 Zato je treba šteti, da država članica, ki v okviru izpolnjevanja obveznosti, ki jo ima na podlagi člena 14(3) PEU in člena 1(3) Akta iz leta 1976, v nacionalni zakonodaji določi, da med volilne upravičence na volitvah v Evropski parlament ne spadajo državljani Unije, ki so bili, tako kot T. Delvigne, pred 1. marcem 1994 pravnomočno obsojeni za storitev kaznivega dejanja, izvaja pravo Unije v smislu člena 51(1) Listine.

34 Sodišče Evropske unije je torej pristojno za obravnavo predloga za sprejetje predhodne odločbe.

Dopustnost

35 Francoska vlada trdi, da sta postavljeni vprašanji nedopustni, ker, prvič, predložitveno sodišče ne potrebuje odgovorov Sodišča za rešitev spora o glavni stvari, in drugič, predložitveno sodišče ni zadostno opredelilo dejanskega in pravnega okvira, v katerega se umeščata ti vprašanji.

36 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča v okviru sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, ki ga določa člen 267 PDEU, le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, pristojno, da ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in tudi upoštevnost vprašanj, ki jih predloži Sodišču. Če se torej postavljena vprašanja nanašajo na razlago prava Unije, mora Sodišče načeloma odločiti (glej zlasti sodbi Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, točka 40 in navedena sodna praksa, in Gauweiler in drugi, C-62/14, EU:C:2015:400, točka 24).

37 Tako je predlog nacionalnega sodišča mogoče zavreči samo, če je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, da bi lahko na postavljena vprašanja dalo koristne odgovore (glej sodbi Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, točka 42 in navedena sodna praksa, in Gauweiler in drugi, C-62/14, EU:C:2015:400, točka 25).

38 V obravnavani zadevi je mogoče iz dejanskih in pravnih elementov, ki so na voljo Sodišču in ki so tudi opisani v točkah od 22 do 24 te sodbe, jasno razbrati, da želi predložitveno sodišče od Sodišča prejeti razlago členov 39 in 49 Listine, da bo lahko presodilo, ali je nacionalno pravo, na podlagi katerega je bil T. Delvige izbrisan iz volilnega imenika, združljivo s tema določbama Listine.

39 V teh okoliščinah sta vprašanji za predhodno odločanje neposredno povezani s predmetom spora o glavni stvari in sta zato dopustni.

Vsebinska presoja

40 Najprej je treba spomniti, da člen 52(2) Listine določa, da se pravice, ki jih priznava ta listina in jih urejajo določbe Pogodb, uresničujejo v skladu s pogoji in v mejah, opredeljenih v teh pogodbah.

41 Glede tega je treba ugotoviti, da v skladu s Pojasnili k Listini, ki jih je treba v skladu s členom 6(1), tretji pododstavek, PEU in členom 52(7) Listine upoštevati pri njeni razlagi, člen 39(1) Listine ustreza pravici, ki je zagotovljena s členom 20(2)(b) PDEU. Drugi odstavek tega člena 39 ustreza členu 14(3) PEU. V teh pojasnilih je poleg tega navedeno, da člen 39(2) povzema osnovna načela volilnega sistema v demokratični državi.

42 V zvezi s členom 20(2)(b) PDEU je Sodišče že razsodilo, da se ta določba omejuje na uporabo načela prepovedi diskriminacije zaradi državljanstva pri izvrševanju pravice voliti na volitvah v Evropski parlament, tako da določa, da ima vsak državljan Unije, ki prebiva v neki državi članici, nima pa njenega državljanstva, pravico, da voli na teh volitvah v državi članici, v kateri prebiva, pod enakimi pogoji kot državljani te države (glej v tem smislu sodbo Španija/Združeno kraljestvo, C-145/04, EU:C:2006:543, točka 66).

43 Tako se člen 39(1) Listine ne uporabi za položaj iz zadeve v glavni stvari, ker se ta, kot je razvidno iz elementov spisa, ki jih ima na voljo Sodišče, nanaša na volilno pravico državljana Unije v državi članici, katere državljan je.

44 S členom 39(2) Listine je, kot izhaja iz preudarkov v točki 41 te sodbe, v Listini izražena volilna pravica državljanov Unije na volitvah v Evropski parlament na podlagi člena 14(3) PEU in člena 1(3) Akta iz leta 1976.

45 Očitno pa je, da odvzem volilne pravice, ki velja za T. Delvignea na podlagi uporabe določb nacionalne zakonodaje iz zadeve v glavni stvari, pomeni omejitev izvrševanja pravice, ki je zagotovljena s členom 39(2) Listine.

46 Glede tega je treba opozoriti, da člen 52(1) Listine potrjuje, da se uresničevanje pravic, kot so te iz njenega člena 39(2), lahko omeji, če so te omejitve predpisane z zakonom, spoštujejo bistveno vsebino navedenih pravic in svoboščin ter so ob upoštevanju načela sorazmernosti potrebne in dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Evropska unija, ali so potrebne zaradi zaščite pravic in svoboščin drugih (glej v tem smislu sodbi Volker und Markus Schecke in Eifert, C-92/09 in C-93/09, EU:C:2010:662, točka 50, in Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, točka 55).

47 Ker je v okviru zadeve v glavni stvari zadevni odvzem volilne pravice posledica uporabe določb volilnega zakonika v povezavi z določbami kazenskega zakonika, je treba šteti, da je ta odvzem določen z zakonom.

48 Poleg tega se s to omejitvijo spoštuje bistvena vsebina volilne pravice iz člena 39(2) Listine. Navedena omejitev namreč ne postavlja pod vprašaj same pravice, saj je njena posledica to, da so nekatere osebe pod posebnimi pogoji in zaradi njihovega ravnanja izključene iz skupine volilnih upravičencev na volitvah v Evropski parlament, če so izpolnjeni navedeni pogoji.

49 Nazadnje, omejitev, kakršna je ta iz zadeve v glavni stvari, je sorazmerna, ker se z njo upoštevajo narava in resnost storjenega kaznivega dejanja ter dolžina kazni.

50 Odvzem volilne pravice T. Delvigneu kot posledica njegove obsodbe na dvanajstletno zaporno kazen za storitev hudega kaznivega dejanja se je namreč, kot navaja francoska vlada v stališčih, ki jih je predložila Sodišču, lahko uporabil zgolj za osebe, ki so bile obsojene za kaznivo dejanje, za katero je bila zagrožena zaporna kazen najmanj pet let pa vse do dosmrtnega zapora.

51 Poleg tega je francoska vlada trdila, da nacionalno pravo, zlasti člen 702-1 zakonika o kazenskem postopku, kakor je bil spremenjen, osebi v položaju, v kakršnem je T. Delvigne, daje možnost zahtevati in doseči preklic te stranske kazni okrnitve državljanskega statusa, zaradi katere ne more izvrševati volilne pravice.

52 Iz zgoraj navedenih preudarkov izhaja, da člen 39(2) Listine ne preprečuje, da se z zakonodajo države članice, kakršna je predmet zadeve v glavni stvari, osebe, ki so bile, tako kot tožeča stranka iz postopka v glavni stvari, pred 1. marcem 1994 pravnomočno obsojene za hudo kaznivo dejanje, po samem zakonu izključi iz kroga volilnih upravičencev na volitvah v Evropski parlament.

53 Pravilo o retroaktivni uporabi milejšega kazenskega zakona, ki je vsebovano v členu 49(1), zadnji stavek, Listine, določa, da če je bila v času po storitvi dejanja z zakonom predpisana milejša kazen, se uporabi ta.

54 V obravnavani zadevi je bil, kot je bilo navedeno v točkah 16 in 22 te sodbe, z reformo starega kazenskega zakonika v letu 1994 odvzem volilne pravice kot akcesorna kazen, naložena po samem zakonu v primeru kazenske obsodbe, ukinjen in nadomeščen s stransko kaznijo, ki jo izreče sodišče na podlagi člena 131-26 novega kazenskega zakonika za obdobje do deset let v primeru obsodbe za hudo kaznivo dejanje in za obdobje do pet let v primeru obsodbe za navadno kaznivo dejanje.

55 Ta sprememba pa ni vplivala na položaj T. Delvignea, saj je slednjemu, ker je bil obsojen za kaznivo dejanje pred 1. marcem 1994, še vedno po samem zakonu odvzeta volilna pravica za nedoločen čas na podlagi določb volilnega zakonika v povezavi s členom 370 zakona z dne 16. decembra 1992, kakor je bil spremenjen. Francoska vlada je na obravnavi pojasnila, da je bila ohranitev posledice obsodb, ki so postale pravnomočne pred 1. marcem 1994, obrazložena z željo nacionalnega zakonodajalca po izognitvi temu, da bi odvzem volilne pravice kot posledica kazenske obsodbe z začetkom veljavnosti novega kazenskega zakonika prenehal veljati samodejno in takoj, čeprav je v tem zadnjem zakoniku ohranjena prepoved izvrševanja volilne pravice kot stranska kazen.

56 Vendar glede tega zadošča ugotoviti, da pravilo o retroaktivni uporabi milejšega kazenskega zakona, vsebovano v členu 49(1), zadnji stavek, Listine, ne prepoveduje nacionalne zakonodaje, kakršna je ta iz zadeve v glavni stvari, ker, kot izhaja iz besedila člena 370 zakona z dne 16. decembra 1992, kakor je bil spremenjen, se s to zakonodajo zgolj ohranja odvzem volilne pravice, ki je nastopil po samem zakonu zgolj v primeru pravnomočnih kazenskih obsodb, ki so bile na zadnji stopnji izrečene na podlagi starega kazenskega zakonika.

57 Ta zakonodaja, kot je bilo navedeno v točki 51 te sodbe, osebam, za katere velja ta prepoved, vsekakor izrecno daje možnost zahtevati in doseči njen preklic. Kot izhaja iz besedila člena 702-1 zakonika o kazenskem postopku, kakor je bil spremenjen, je ta možnost na voljo vsakomur, za katerega velja prepoved izvrševanja volilne pravice, bodisi da je ta nastopila po samem zakonu kot posledica kazenske obsodbe na podlagi uporabe starega kazenskega zakonika, bodisi jo je izreklo sodišče kot stransko kazen na podlagi uporabe določb novega kazenskega zakonika. V tem okviru to, da oseba, ki je v položaju, v kakršnem je T. Delvigne, pri pristojnem nacionalnem sodišču začne postopek na podlagi te določbe in zahteva preklic odvzema, ki je nastopil po samem zakonu zaradi kazenske obsodbe na podlagi uporabe določb starega kazenskega zakonika, omogoča ponovno preučitev njenega individualnega položaja, tudi glede trajanja tega odvzema.

58 Ob upoštevanju vseh zgornjih preudarkov je treba na postavljeni vprašanji odgovoriti, da se člena 39(2) in 49(1), zadnji stavek, Listine razlagata tako, da ne preprečujeta, da so z zakonodajo države članice, kakršna je predmet zadeve v glavni stvari, osebe, ki so bile, tako kot T. Delvigne, pred 1. marcem 1994 pravnomočno obsojene za hudo kaznivo dejanje, po samem zakonu izključene iz kroga volilnih upravičencev na volitvah v Evropski parlament.

Stroški

59 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Člena 39(2) in 49(1), zadnji stavek, Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je treba razlagati tako, da ne preprečujeta, da so z zakonodajo države članice, kakršna je predmet zadeve v glavni stvari, osebe, ki so bile, tako kot tožeča stranka iz postopka v glavni stvari, pred 1. marcem 1994 pravnomočno obsojene za hudo kaznivo dejanje, po samem zakonu izključene iz kroga volilnih upravičencev na volitvah v Evropski parlament.

Podpisi